

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

The Characteristics of Professional Administrators in Schools under the Office of

Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2

พนมไพ ไชยบุตร*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร**

ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียนซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 85 คน ครูผู้สอน 170 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 85 คน รวมทั้งสิ้น 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที (t-test) และค่าสถิติเอฟ (f-test)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
5. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
7. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและ

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ, คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1

ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ด้านการจัดระบบ ด้านวิชาการ และด้านการบริหารจัดการ ไปด้วย

ABSTRACT

This research aimed at investigating the and comparing the characteristics of professional administrators, classified by gender, age, education level, and school sizes, in schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2. The sampling group consisted of 85 school administrators, 170 teachers and 85 chairpersons of the basic education institution committee—a total of 340 participants. The research instrument used was a set of the rating scale questionnaires. Statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The findings of this research were as follows:

1. The characteristics of professional administrators in the schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Area 2 based on the opinions of the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee were, as a whole and each aspect, at a high level.

2. The characteristics of professional administrators as perceived by the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee classified by gender showed no differences in general.

3. The characteristics of professional administrators based on the perceptions of the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee classified by status, as a whole, were difference at the .01 level of significance.

4. The characteristics of professional administrators as perceived by the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee classified by age, as whole, showed no differences.

5. There was a difference in the characteristics of professional administrators based on the perceptions of the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee classified by educational qualifications attained at the .05 level of significance.

6. There were no significant differences in the characteristics of professional administrators based on the opinions of the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee classified by school size in general.

7. The researcher proposed some guidelines for improving the characteristics of professional administrators in the schools under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Area 2 based on the opinions of the school administrators, teachers and chairpersons of the basic education institution committee in terms of self-development on administration, organization system, academic affairs as well as administration management.

Keywords : Professional Administrators, The Characteristics of School Administrators.

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นทั้งกระบวนการและสร้างเนื้อหาในการพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐาน และเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ การที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรและประเทศชาติ ให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและ โครงสร้างการบริหาร ของการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา ที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542” เป็นการจัด โครงสร้างการบริหาร การศึกษา โดยยึดหลักการของ มีเอกภาพเชิงนโยบาย หลากหลาย ในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจ และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เป็นสำคัญ ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษายุคแห่งข้อมูลข่าวสารซึ่งโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม จำเป็นจะต้องมีผู้บริหารที่มีลักษณะเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ และปรับปรุงพัฒนาลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การบริหารจัดการให้การศึกษาของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารที่พึงประสงค์ควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ ประการแรก ภูมิรู้ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ทางวิชาการบริหารศาสตร์ เข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร มีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน รวมทั้งมีความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ มีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ มีเทคนิควิธีด้านการประสานงาน การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ประการที่สอง ภูมิธรรม ผู้บริหารการศึกษาที่ดีย่อมมีภูมิธรรมในการบริหารมีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา โดยเฉพาะต้องรู้จักการใช้หลักธรรมทางศาสนาเพื่อการบริหารงาน และประการที่สาม ภูมิฐาน หมายถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้บริหาร ทั้งด้านการพูดจา การแต่งกาย บุคลิกภาพส่วนบุคคล แนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 53 ได้กำหนดให้ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา จะปฏิบัติหน้าที่ได้ต้องได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพการบริหารการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์การวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษากำหนด ซึ่งจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับปรับปรุง 2545) ในมาตรา 40 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า10) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนให้มีคุณภาพ ผู้ที่เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการและรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานคือผู้บริหาร ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับความเป็นมืออาชีพ ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องทำงานและรับผิดชอบร่วมกันย่อมประสบความสำเร็จจากความสำคัญดังกล่าวและบริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ซึ่งเป็นบุคคลที่จะบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 แนวนโยบายแห่งรัฐ ตลอดจนความพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ ต่อไป

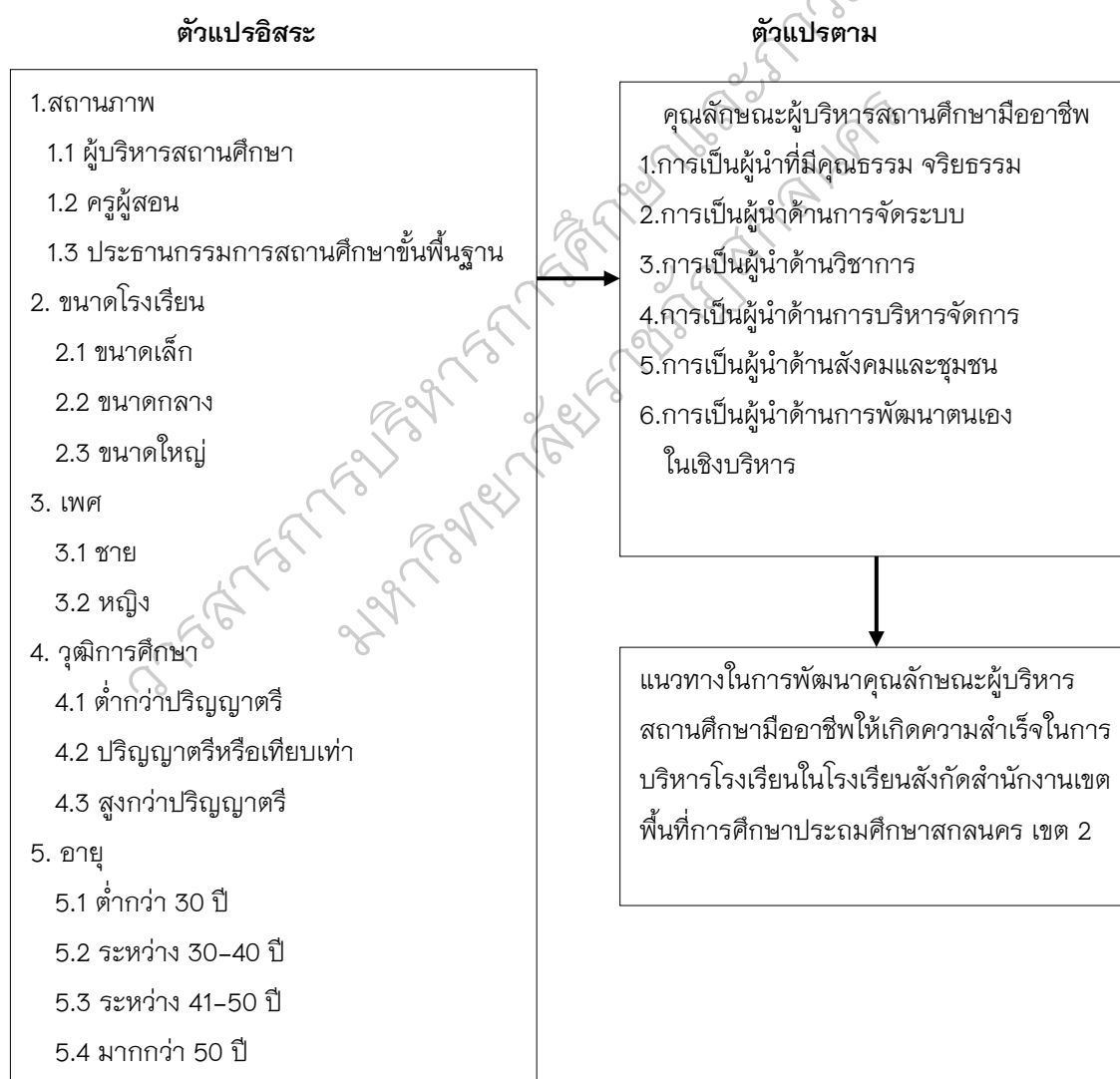
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพ ขนาดโรงเรียน เพศ วุฒิการศึกษา และอายุ
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ 6 ด้าน จากแนวคิดของ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2547) ตามแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิด ในการศึกษาค้นคว้า ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,978 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 302 คน ครูผู้สอนจำนวน 2,420 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 256 คน จากทั้งหมด 256 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2, 2556)

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 85 คน ครูผู้สอน จำนวน 170 คน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 85 คน รวมทั้งสิ้น 340 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จากแนวคิดของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน คือ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรในสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างไปยังผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม จำนวน 340 ฉบับ และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. สถิติที่ใช้ค่าที(t-test) ค่าเอฟ(F-test)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำด้านวิชาการ การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ และการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร

2. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นไม่มีความแตกต่างกัน เพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง

3. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ และ ด้านการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเอง ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ และ พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ส่วนด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน และด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมและด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการและการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ไม่มีความแตกต่างกัน

6. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่มีความแตกต่างกัน

7. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาคือด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหารด้านการเป็นผู้นำการจัดระบบ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการและด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันได้มีการพัฒนาตนเอง ให้มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รวมทั้งความต้องการของสังคมเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแนวทางการบริหารตามการปฏิรูปใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถหรือคุณลักษณะเฉพาะทางที่เป็นมืออาชีพตลอดจนการกำหนดการบริหารเป็นวิชาชีพชั้นสูงและมีมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

2. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพ ขนาดโรงเรียน เพศ วุฒิการศึกษา และอายุ มีความแตกต่างกัน

2.1 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพสูงขึ้น จึงทำให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิผล และประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการบริหารหรือมีประสบการณ์ มีความเป็นผู้นำได้ด้วยตนเอง และครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตามการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอาจจะรับทราบแนวความคิดหรือวิธีการการบริหารจัดการน้อยกว่าผู้บริหารเอง ส่วนประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้มาอยู่ในโรงเรียนหรือคลุกคลีตลอดเวลา จึงทำให้รับรู้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีขอบข่ายการบริหารงานแบบเดียวกัน ตามโครงการบริหารการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีขอบข่ายการบริหารงานในโรงเรียนประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้เหมาะสมเป็นไปตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติการยอมรับบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีมานาน การกำหนดการบริหารเป็นวิชาชีพชั้นสูงและมีมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และสถานศึกษามีบทบาทหลักในการบริการทางการศึกษา ตลอดจนสถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร บุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน และมีการรวมกลุ่มของสถานศึกษา

2.3 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามเพศโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันเพราะงานบริหารเป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่มีการใช้ศาสตร์ความรู้ต่างๆ และเทคนิคการบริหารอย่างไรก็ตามจุดสำคัญของการทำงานของนักบริหารคือ การรู้จักนำเทคนิคและแนวคิดทางการบริหารมาใช้ปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดงานบริหารของนักบริหารมีอาชีพส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ที่การสั่งการในด้านที่เกี่ยวกับสิ่งของและอุปกรณ์แต่ทำหน้าที่พัฒนาคนทำงานโดยไม่แบ่งเพศ โดยช่วยให้ทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถให้ปรากฏผลสูงสุด

2.4 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการศึกษาเรียนรู้ของแต่ละคนมีความสามารถ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ที่ต่างกัน ผู้บริหารอาจเป็นบุคคลที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านบริหารโดยตรงหรือสำเร็จการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา ส่วนครูผู้สอนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจมีระดับการศึกษาหรือประสบการณ์ในเชิงบริหารที่ต่ำกว่าผู้บริหารโรงเรียน

2.5 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เพราะเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการศึกษาที่ทันสมัยที่สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มอายุ ซึ่งสามารถศึกษาหาความรู้หรือติดตามข่าวสารด้านการบริหารการศึกษาได้ง่ายยิ่งขึ้น มีหลายทางเลือกหลายช่องทางในการเรียนรู้ ไม่ว่าจะมียาอายุมากน้อยเพียงใดก็สามารถเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพ ที่สามารถมองเห็นภาพรวมที่ชัดเจน และให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาตนเองสู่ผู้บริหารมีอาชีพต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในอนาคตหรือควรศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่ผู้บริหารมีอาชีพ
3. ควรมีการศึกษาทักษะภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้บริหารมีอาชีพหรือผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (ฉบับปรับปรุง 2545). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพฯ.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา. (2547). คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. นครปฐม: โรงพิมพ์ ส.ประจักษ์ นครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (2556). กลุ่มนโยบายและแผนงาน สพป.สกลนคร เขต 2 ปี 2556. จาก www.Sakhon2.go.th